

PM INOM VÄRMEMARKNAD SVERIGE, AUGUSTI 2021

Perspektiv på plastfrågan

Minska plast till energiåtervinning

Perspektiv: hur minskar vi plasten till energiåtervinning?

I "Färdplan för en fossilfri uppvärmningsbransch", inom regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige, har en rad branschföreträdare bland annat åtagit sig att arbeta för mindre plast i restavfall. Därför är det naturligt att förtydliga att återvinningsbar plast ska sorterats till materialåtervinning.

Delprojekt "Minska plast till energiåtervinning" inom Värmemarknad Sverige, lett av Profu, fokuserar på hur aktörerna på värmemarknaden kan arbeta enskilt och tillsammans för att bidra till att minska mängden fossil plast till energiåtervinning. I denna skrift ger olika aktörer sina perspektiv på problemet, vilka utmaningar de ser och behovet av insatser för att komma närmare målet.

TEXT: ANN-SOFIE BORGLUND, JENNY SAHLIN OCH HANNA LJUNGKVIST NORDIN, PROFU

Charlotta Hedvik

Projektledare för Klimatpakten, Stockholm stad

Klimatpakten är ett samarbete mellan Stockholms stad och företag verksamma i Stockholmsregionen, däribland Stockholm Exergi som har avfallseldade kraftvärmeverk för hushållsavfall. Syftet med Klimatpakten är att staden och näringslivet kraftsamlar för att minska klimat- och miljöpåverkan från de som lever och verkar i staden. Charlotta Hedvik deltar även i Stockholms arbete med att ta fram stadens handlingsplan för hållbar plastanvändning.

Varför arbetar ni med frågan att minska plast till energiåtervinning?

Vi har ett politiskt uppdrag att arbeta med plast och tar fram en ny handlingsplan för hållbar plastanvändning, inte minst för att det är viktigt ur klimatsynpunkt.

Hur arbetar ni idag med detta?

Inom Klimatpakten arbetar vi med att sprida kunskap och inspiration.

I stadens handlingsplan – som är under framtagande – ingår frågor som kemikalieexponering, mikroplast och energiåtervinning. Förslaget till handlingsplan innehåller åtgärder som ska leda till en hållbar plastanvändning inom stadens egen organisation. Det finns även åtgärder som omfattar kommunikation av plastfrågan till stockholmarna och näringslivet i staden.

När vi skulle ta fram handlingsplanen gjorde vi först analyser på plast som köps in centralt i staden. Sedan flera år tillbaka arbetar Stockholm stad med att få bort leksaker med skadlig plast från våra förskolor. Där vi ser en stor utmaning är att minska plast inom äldreården.

Staden har även tagit fram en plaststrategi som omfattar både inköp, användning och avfallsskedet. Den ska fungera som en vägledning och underlätta vid upphandlingar, avrop, val av produkter och vad de används till.

Ni samarbetar idag med olika aktörer i Klimatpakten. Vad skulle ni kunna samarbeta kring mer?

Kommunikation och inspiration. Det finns mycket fakta idag kring plast, som fler behöver känna till.

Samtidigt är det en utmaning att kommunicera med våra invånare. Där kan kommunen, Stockholm Exergi och olika fastighetsägare hjälpas åt. Det finns ett behov hos många att veta varför vi ska minska plasten i våra produkter, att vi bör använda mer återvunnen plast och att plasten bör sorteras i högre utsträckning.

Det skiljer sig dock vad vi ska kommunicera till våra medborgare och till företag. Exempelvis utsortering av olika plasttyper är inte något som vi kommunicerar till medborgarna. Det kan vi kommunicera till företag där det är aktuellt. Utsorteringen av de plasttyper som inte ska cirkulera, exempelvis gammal PVC, ska inte göras i hushållen utan vid sorteringsanläggningar.

Karin Faxér

Miljöstrateg, Norrköpings kommun

Norrköpings kommun har 143 000 invånare och är Sveriges nionde största kommun. E.ON äger kraftvärmeverket i Norrköping, där hushållsavfall bränns för energiåtervinning.

Hur skulle du beskriva problemet med plast till energiåtervinning?

Det är ett främst ett pedagogiskt problem. Många trodde att vi kommit långt med återvinning, men när vi tittar närmare på statistiken så visar den att vi har liten återvinning i kommunen vad gäller plast. Mycket mer plast borde kunna återanvändas och återvinnas, innan den skickas till kraftvärmeverket.

På vilket sätt är plast till energiåtervinning ett problem i Norrköpings kommun?

Vi har ett ambitiöst energimål att till 2030 enbart ha förnybara energislag och bränslen i kommunen. I Norrköping använder vi till största delen fjärrvärme för uppvärmning och i dagsläget består fjärrvärmens till cirka 40 procent av fossil plast. Sedan är det ju även en utmaning att vi inte äger ett kommunalt energibolag, utan att det ägs av E.ON. Det gör det extra svårt att påverka deras verksamhet. Deras mål är att leverera 100 procent förnybar och återvunnen energi senast år 2025. Löser vi inte grundproblemet med avfall som går till energiåtervinning, kan vi inte nå målet.

Vad gör ni för att minska problemet?

Kommunen är inköpare, användare och har invånare. Det får stor effekt om vi går igenom hela verksamheten vad gäller plast. Här tror vi på att samarbeta för att komma framåt. Upphandling är en viktig del för att minska plastanvändningen och skapandet av plastavfall. Vi arbetar med att ställa tuffare krav i våra upphandlingar av plastprodukter – först och främst fundera över om produkten behövs, exempelvis skyskydd i förskola. Därefter ska vi ställa fler krav på återvunnet material, men även återanvändning av exempelvis möbler. Vi vill också bidra till fler cirkulära flöden.

Vi har ingått i projektet "Jakten på plasten", som avslutades i februari 2021. Det var ett treårigt projekt där även Uppsala kommun, Eskilstuna kommun och Linköpings kommun ingick. Huvudsyfte med projektet var att minska kommunernas miljö- och klimatpåverkan från den fossila plasten och öka andelen återvunnet och förnybart material i kommu-

nernas verksamheter. Projektet resulterade i att vårt gemensamma mål om att minska kommunernas klimatpåverkan med minst 2 000 ton koldioxid/år uppnåddes. Detta skedde bland annat genom att många produkter togs bort helt (exempelvis plastbägare, plasttallrikar) ur avtalen, att användningen har minskat och att det ställts krav på återvunnen plast i produkter som tidigare varit av jungfrulig fossil plast (exempelvis avfallspåsar). Vi har även tagit fram mycket informationsmaterial som "Vägledning för hållbar plastupphandling" och "Vägledning för hållbar plastanvändning" samt kortfilmer på samma tema. Vi har tagit fram tre olika checklistor för att minska plastanvändningen, vilka varit inriktade på särskilda verksamheter som förskola, äldreomsorg och kontor. Dessutom har flertalet upphandlingsverktyg utvecklats, bland annat ett kriteriebibliotek för kravställning i plastupphandlingar.

Vi ingick även i förra etappen av Värmemarknad Sverige. Vi hade mycket bra diskussioner där vi bland annat formulerade utmaningar och skrev en lokal handlingsplan. För att minska problemen med plasten måste vi jobba tillsammans. Ingen kan lösa det ensam. Det är viktigt att omsätta detta i praktiken och jobba kontinuerligt.

Tobias Gimbergsson

Produktspecialist på Umeå Energi

Umeå Energi är ett kommunalägt energibolag med el, fjärrvärme och bredband. De har två kraftvärmeverk, varav det ena eldar avfall.

Hur arbetar ni med plastavfall idag?

Vi arbetar aktivt med att minska vårt klimatavtryck och har flera uppsatta mål på hur vi ska minska tex CO₂-utsläpp. Samtidigt behövs vi som ett reningsverk i samhället för att fasa ut sådant som inte ska återvinnas och cirkuleras vidare.

Vi har tex en stor import av billiga varor som har kort livslängd och innehåller giftiga ämnen, stor del av dessa produkter måste förbrännas. När det gäller dessa billiga importprodukter tror jag att alla måste tänka till en gång extra innan man klickar hem något. Vi lever i en överkonsumtion idag där våra efterträdare och naturen får betala för våra handlingar.

Hur ser era kunder på att ni energiåtervinner plast?

Det är olika, men det finns kunder som vill ha fossilfri uppvärmning, vilket vi inte kan leverera när vi förbränner avfall med fossilt innehåll. Ett privat fastighetsbolag ställde frågan ifall vi kunde leverera fossilfri fjärrvärme, men samtidigt skickar de boende i deras fastigheter avfall med plast till oss. Här behövs ett systemperspektiv och en insikt om att vi inte kan leverera fossilfri fjärrvärme när kunderna har plast i avfallet.

Vems ansvar är det att informera dessa kunder tycker du och hanterar ni det?

Vi för kontinuerlig dialog med våra kunder om kvalitet och ifrågasätter om vi exempelvis ser avfall som kan återvinnas, och ber vår kund att lyfta informationen vidare i sina led för att få till en förbättring. Men det krävs att det finns efterfrågan på allt som sorteras ut också. Sedan måste vår motpart också vara intresserad av att göra skillnad och bidra till förändring, exempelvis genom att rätta till de avvikelser som vi upptäcker.

Hur kan ni påverka så att avfallet innehåller mindre plast?

Jag tror att det är viktigt att informationen om sorteringen verkligen når ut till de personer som ska sortera olika fraktioner. Vi behöver prata mer med

våra kunder och poängtera vikten av att de sorterar avfall som kan återvinnas, så att vi inte eldar återvinningsbart avfall och plastavfall i onödan.

Det är intressant med Stockholm Exergis sorteringsanläggning och jag tror att vi kommer få se fler av den typen av anläggningar. Men det krävs också att det finns en efterfrågan på den plast som sorteras ut och jag hoppas att det byggs ut mera. Så denna typ av sortering kan vara ett alternativ i framtiden även för oss.

Vad behöver andra göra för att minska plasten som hamnar i avfallet?

Det finns en rad faktorer som ställer till återvinning av plast, bland annat att mångfalden av plastkvaliteter gör det svårare att återvinna all plast. Om man kunde begränsa antal kvaliteter skulle man komma långt för ett mer hållbart samhälle. Man måste redan i producentled tänka på hur förpackningen/emballage eller produkten ska utformas för att sedan kunna leva vidare.

Kan ni göra något ytterligare?

En möjlighet vi kan undersöka är koldioxidinfångning och lagring (CCS).

Maria Widfeldt

Chef för hållbarhet, inköp och kommunikation på Lejonfastigheter.

Lejonfastigheter är ett kommunalägt fastighetsbolag i Linköping. De bygger och hyr fastigheter för kommunala verksamheter som skolor, omsorgsboende och annan typ av samhällsservice.

På vilket sätt är plast till energiåtervinning ett problem för ert företag?

Ett av våra affärsområden är att minska bolagets klimatpåverkan. Vi köper mycket fjärrvärme, så vi vill naturligtvis att den fjärrvärme som vi köper är så klimatvänlig som det går. Våra klimatbokslut påverkas av att det är fossil plast i fjärrvärmeproduktionen. Det är synd att elda upp resurser som skulle ha återvunnits, men vi kan inte enbart säga till Tekniska verken att elda mindre plast, utan vi måste även själva arbeta för att minska plastavfallet.

Vad gör ni för att minska problemet?

Vi gör flera olika typer av insatser, bland annat ställer ökade krav vid inköp och underlättar så att det är enkelt att återvinna material i våra fastigheter. Under våren har vi startat en egen återbrukshubb där vi återvinner material från våra egna fastigheter.

Vi arbetar också för en god avfallssortering på våra byggarbetsplatser så att plast kan återvinnas istället för att eldas upp.

Vi ser gärna att våra hyresgäster ökar sin sortering för att minska mängden brännbart avfall.

För er är fossil plast i avfallet ett problem när ni köper fjärrvärme, då ni vill ha fossilfri uppvärmning.

Vad vill ni se att energibolagen gör?

Stockholm exergi sorterar ut det fossila innehållet från hushållssoporna. Det låter som en intressant lösning.

Li Lövehed

Gruppchef energi och teknik på Akademiska Hus

Akademiska Hus är ett av landets största fastighetsbolag och ägs av staten. Bolaget bygger, utvecklar och förvaltar miljöer för utbildning, forskning och innovation. Bolagets inriktning omfattar även byggande och förvaltande av studentbostäder. Deras fastigheter finns över hela landet – från Luleå i norr till Malmö i söder.

Hur arbetar ni med problemet med plastavfall?

Vi har ambitiösa hållbarhetsmål och ska till år 2025 vara klimatneutrala avseende driften av våra fastigheter. Det innebär inte minst att uppvärmningen behöver vara fossilfri. Eftersom vi har verksamhet i en rad städer runt om i Sverige har vi också många olika energileverantörer. Vi har efterfrågat hur deras färdplaner ser ut för att kunna leverera fossilfri energi. Vi har märkt att bolagen arbetar väldigt olika med denna fråga. I de större städerna har merparten avfall i sin bränslemix och i det avfallet finns fossil plast. Detta blir den kvarvarande fossila andelen i fjärrvärmens bränslemix när energibolagen fasat ut sin egen fossila produktion. Vi ser problematiken med detta, men vi kan samtidigt inte bara ”peka finger” åt energibolaget, för vi är alla en del av problemet genom att vi också slänger plast i avfallet. För att minska koldioxidemissioner från fjärrvärmens har vi tecknat ”förnybar fjärrvärme” som är en typ av additionell lösning hos E.ON, men vi ser samtidigt att det inte alltid till leder någon total förbättring. Vi har också noterat att genom våra diskussioner har vissa energibolag blivit tagna på sängen när vi frågat om fossilfri uppvärmning som kommer från avfall. Vi bidrar som en ögonöppnare.

Vi kommer också att jobba med att utveckla kravställen vid våra egna inköp för att få återvunnen plast samt minska plast till förmån för andra mer hållbara material där det är möjligt.

För er är fossil plast i avfallet ett problem när ni köper fjärrvärme, då ni vill ha fossilfri uppvärmning. Vad vill ni se att energibolagen gör?

Alla behöver ju bidra, så att inte plasten behöver energiåtervinnas. Men när den gör det kan det finnas olika sätt att ta bort de fossila utsläppen. För att nå målet fossilfri fjärrvärme kan flera lösningar vara aktuella och på vägen kan ny teknik för produktion testas och nyttjas, exempelvis CCS-teknik som fångar in koldioxid. Vi ser fram mot att energibolag ska erbjuda lösningar som innebär ny tillförd fossilfri fjärrvärme,

som inte hade producerats om inte vi kunder efterfrågat dem det vill säga additionella produkter.

Hur arbetar era kunder med att minska sitt plastavfall?

Våra hyresgäster, som främst består av universitet och lärosäten runt om i landet, vill göra rätt och arbetar med sortering. Det kvarstår dock en stor utmaning och det är vad de ska göra med den plast som uppstår så att den kan användas igen. Här kan de själva gå före och vid inköp ställa krav så att de dels använder mindre plast generellt, dels att de efterfrågar återvunnen plast då det är möjligt. Vi har samverkansavtal avseende hållbarhet med ett flertal lärosäten, och detta är gemensamma punkter vi arbetar med att få in i rutinerna.

Vad mer kan ni göra för att minska plastavfallet?

I delprojekt ”Minska plast i avfall - Cirkulära campus Lund/Malmö” jobbar vi med att tillsammans med universitetet, energibolag, avfallsförbränningsbolag och vi som fastighetsägare finna lösningar för hur vi ska minska plastanvändningen, sortera bättre och se till att avfallet tas om hand så att det kan återvinnas i större omfattning. Alla parter är engagerade och ser sin roll i kedjan.

Ulf Wikström

Hållbarhetschef på Stockholm Exergi

Stockholm Exergi är ett energibolag i Stockholm som producerar och levererar värme och kyla till cirka 10 000 kunder. Senast 2030 ska fjärrvärmen i Stockholm produceras till 100 procent av förnybar eller återvunnen energi.

Varför arbetar ni med frågan att minska plast till energiåtervinning?

Av flera anledningar, vi vill bland annat bidra till en cirkulär ekonomi och ökad materialåtervinning. För oss är det också viktigt att bemöta missuppfattningen om att vi vill ha plasten till våra avfallseldade kraftvärmeverk. Det stämmer inte. Plasten i exempelvis fullt återvinningsbara förpackningar medför utsläpp av koldioxid som vi vill minska.

Hur arbetar ni idag med detta?

Konkret investerar vi tillsammans med avfallsbolaget SÖRAB i en anläggning för maskinell eftersortering i Brista, som kan minska mängden plast i restavfall med över 70 procent. Vi för också en dialog och har samarbete med många kunder. Vi diskuterar till exempel miljönyckeltal med stora kunder. Vi beskriver att avfallsbehandlingen idag står för nästan alla fossila utsläpp som sker i vår verksamhet, och vilket ansvar vi och andra har för plasten i avfallet.

Vad behöver ni i från övriga parter för att göra mer?

Vår utgångspunkt är att avfallsbehandlingens klimatpåverkan måste minska dramatiskt för att de klimatmål som gäller ska nås. För att nå dit finns i princip tre vägar att ta: för det första minska mängden avfall totalt, för det andra minska mängden fossilt material – i huvudsak plaster av olika slag – genom ökad utsortering och återvinning, samt för det tredje att avskilja den fossila koldioxid som till slut ändå finns kvar. Den koldioxiden kan lagras permanent eller i framtiden uppgraderas till ny råvara.

För att nå dit krävs en rad åtgärder. Producenterna, de som sätter ut varor och produkter på marknaden, måste efterfråga återvunnen plast så att det skapas ett ekonomiskt sug efter bättre sortering. Alla styrmedel bör dessutom ge tydliga incitament till ökad sortering. Förbränningsskatten borde till exempel inte tas ut för effektivt sorterat restavfall, som innehåller mycket lite plast.

Men redan nu skulle verksamheter som ger upphov till avfall kunna efterfråga och upphandla den bästa tekniken för avfallssortering som finns. Anläggningen för eftersortering i Brista visar att det går att mycket snabbt öka andelen utsorterad plast.

Vi skulle även vilja att det var en tydligare återkoppling på klimatpåverkan på plastavfall och att de längre upp i värdekedjan tog ansvar för detta. När avfallet kommer till oss för energiåtervinning, är vi sist i ledet och har därmed liten rådighet eller möjlighet att påverka avfallets innehåll.

Utsläppen från våra anläggningar är och kommer att vara våra utsläpp i det som kallas scope 1 i beräkningsmodellen de flesta använder sig av idag, Green House Gas Protocol (GHGP). Det är vi på Stockholm Exergi som mäter och redovisar utsläppen, och vi som får betala för dem i EU:s utsläppshandelssystem. Frågan handlar om hur informationen om dessa utsläpp ska föras vidare från oss enligt GHGP. Om de som idag förs till dem som använder den återvunna energin, fjärrvärmen, skapas en tro att utsläppen minskar om man slutar använda fjärrvärmen. Men om utsläppen istället redovisas hos de som köper avfallsbehandlingstjänsten av oss, och vidare uppåt i värdekedjan till de som ger upphov till avfall och ytterst till de som producerar det som blir avfall, kopplar vi informationen om klimatpåverkan till de aktörer som kan påverka utsläppen. Det vore helt enkelt logiskt och i linje med syftet med klimatredovisningen – att ge underlag för ett effektivt klimatarbete.

Marie Hägglund

Avdelningschef hållbarhet och miljökommunikation, Linköpings kommun

Linköpings kommun har 165 000 invånare och är Sveriges femte största kommun. Det kommunalägda bolaget Tekniska verken har kraftvärmeverk med avfallsförbränning.

Hur arbetar ni i Linköpings kommun med plastavfall?

Vi jobbar med detta på flera olika sätt. Tekniska verkens plockanalyser visar att avfallet som skickas till dem innehåller mycket plastförpackningar som istället borde gått till förpackningsinsamling. Från kommunens sida kan vi dels bli bättre på att sortera rätt, dels se över våra inköp så att vi minskar produkter av plast. Där har vi blivit inspirerade av Göteborgs stad som jobbar med att minska avfallsmängder från kommunala verksamheter som äldreboende och förskolor. Vi har nu upphandlat engångsförkläden av plast som består av återvunnen eller förnybar råvara.

Vi har ingått i projektet "Jakten på plasten", som avslutades i februari 2021. Det var ett treårigt projekt där även Uppsala kommun, Eskilstuna kommun och Norrköpings kommun ingick. Huvudsyfte med projektet var att minska kommunernas miljö- och klimatpåverkan från den fossila plasten och öka andelen återvunnen och förnybart material i kommunernas verksamheter. Som resultat av projekt har vi även tagit fram informations- och stödmaterial till verksamheterna för att minska plastanvändandet. Stödet gäller också hur man ska tänka och välja produkter vid upphandling.

Vi får kontinuerligt information att det är dålig avsättning för plastavfallet som samlas in. Att det inte finns någon efterfrågan på plastavfall är en viktig fråga att lyfta i detta projekt, där vi försöker ta ett helhetsgrepp på plastfrågan.

Vad kan ni göra mer?

Det är bra att ta del av vad andra kommuner gör och när det finns goda tillämpningar kan även vi använda dem. Det är bra att höra om pilotprojekt, där man har testat nya sätt i praktiken. Det finns exempelvis pilotprojekt inom förskolor och äldre-

boende där man arbetar systematiskt med att minska plastavfallet och där man arbetar strategiskt från ledning och neråt.

Hur ska ni fortsätta att arbeta med att minska plastavfallet på längre sikt?

Varje förvaltning har tagit fram egna åtgärder för att minska plastanvändningen inom den egna verksamheten.

Vi planerar även att anställa en resurs under en period som ser över avfallssorteringen inom kommunen. Det är viktigt att detta arbete är enkelt för personalen på förskolor, skolor och äldreboende. Vi har goda erfarenheter från att minska matsvinnet. Där har vi infört rutiner som har fungerat bra i våra skolor och jag skulle vilja se att vi fick samma effekt för att bli av med plasten i avfallet.

Lia Detterfelt

Utvecklingsstrateg på Renova

Renova är Västsveriges största aktör inom avfall och återvinning. De erbjuder tjänster och återvinning av avfall som blir till nya råvaror och energi.

Varför arbetar ni med frågan att minska plast till energiåtervinning?

Vi vill bidra till en cirkulär ekonomi och vi är en del i arbetet för att nå denna cirkularitet. Vårt uppdrag är att göra avfallshanteringen bra och tillgänglig, men vi funderar samtidigt på om vi gör avfallshanteringen för lätt när man vill bli med sitt plastavfall.

Vi vill inte lösa ett miljöproblem och skapa ett värre problem. Det finns de som tycker att vi inte ska energiåtervinna plast överhuvudtaget, men då finns en risk att sådan plast – som inte lämpar sig för materialåtervinning – i stället dumpas i naturen och havet. Huvudmålet måste vara att minska miljöpåverkan och inte förbränna material som kan återvinnas på annat sätt.

Ekonomi spelar in också. Vi ägs av tio kommuner och vi arbetar förebyggande med källsortering och vidare sortering på våra sorteringsanläggningar. Vissa fraktioner är attraktiva på återvinningsmarknaden, men det är endast en mindre andel av plasten som har ett värde på marknaden idag. Det kostar också pengar att förbränna plast, främst i form av utsläppsrätter och förbränningsskatt.

Hur arbetar ni idag med detta?

Vi samarbetar med en rad olika aktörer, bland annat med ägarkommunerna, producenter och andra återvinningsföretag. Vi arbetar direkt med våra företagskunder och vi samarbetar också med Göteborg Energi och Avfall Sverige kring exempelvis kommunikation om plastavfall.

Vi har materialkoder för olika typer av avfall. Plastavfall har en typ av kod och det är ett högre pris på avfall som har en hög andel plast.

Vi arbetar också med information för att allokera tillbaka fossila koldioxidutsläpp till konsumenter och producenter av de varor och förpackningar med fossilt innehåll som hamnar i restavfallet.

Vi medverkar dessutom i flera forskningsprojekt, bland annat kring en kvotplikt på återvunnen plast i ny produktion, kemisk återvinning av plast och hur man mekaniskt kan återvinna plast från elektronik, till exempel dammsugare.

Vad behöver ni i från andra aktörer för att göra mer? Det skulle behövas krav och regelverk på återvunnen plast i nya produkter.

Frågan om plastavfall behöver i högre utsträckning nå där rådigheten finns, för vi kommer sist i ledet. Rent konkret skulle det innebära att producenterna tar hänsyn till plast som material och möjligheter att återvinna när de tillverkar produkterna, att återvinningen av plast ökar och att det finns en bättre marknad för återvunnen plastråvara.

Gabriella Castegren

Expert på klimatfrågor, Sveriges Allmännyttas

Sveriges Allmännyttas är bransch- och intresseorganisation för över 300 allmännyttiga kommunala och privata bostadsföretag över hela Sverige.

Varför arbetar ni med frågan om plast i restavfall?

Målet är att allmännyttan ska vara 100 procent fossilfri år 2030 och då måste plasten i avfall till energiåtervinning bort, så det är en tydlig drivkraft för oss. Våra medlemmar vill delta och bidra till att minska de faktiska utsläppen, bland annat genom utsortering av plast från restavfallet och i verksamheter såsom bygg och renovering. I övergången till en cirkulär ekonomi behöver materialen återvinnas istället för att förbrännas, så utsortering av plast i alla delar av verksamheten är ett viktigt första steg.

Vad gör ni idag för att minska problemet med plast?

Våra medlemmar erbjuder hyresgästerna möjlighet att källsortera sitt avfall och 80 procent har möjlighet till fastighetsnära insamling av plast. Avfallsfrågan är ständigt närvarande ur flera perspektiv bland annat ordningen i miljörum och hantering av grovsopor. Det är även en social aspekt då nedskräpning bidrar till otrygghet. Att öka kunskapen hos hyresgästerna om varför de ska källsortera samt att hålla ordning i miljörum är viktigt både för den sociala och ekologiska hållbarheten.

Det finns producentansvar för plast, men det är den fraktion som sorteras minst så det finns stor potential att öka utsorteringen. Många av medlemsföretagen arbetar med detta genom så kallad nudging det vill säga att göra det lätt att göra rätt för hyresgäster, information till hyresgäster, strukturerat arbete med miljörum och optimering av hämtintervall.

Vi behöver även se på övrig plast från företagets verksamhet som bygg, renovering och förvaltning. Här arbetar vi med att medvetandegöra om nyttan med att sortera plast till återvinning i alla delar av verksamheten, kopplat till företagets väg mot fossilfrihet.

Vad kan ni göra mer?

En stor och viktig fråga för avfall är att arbeta med så kallad nudging och det ska kännas tryggt och fräscht när hyresgästen lämnar sitt avfall. Därför är det viktigt att hålla ordning i miljörummen och arbeta för att minska nedskräpning. Nedskräpning försämrar sorteringsviljan.

Vi behöver säkerställa giftfria och återvinningsbara plaster i de material som köps in (antingen för att användas eller som förpackningar) så att plasten kan ingå i de cirkulära flödena. Här kan vi börja ställa krav i upphandlingar på giftfri återvinningsbar plast, men plastproducenterna och aktörerna på marknaden behöver få igång fungerande materialkedjor. Produkterna och förpackningarna måste vara giftfria, cirkulära och gå att återvinna. Och flöden och affärsmodeller måste finnas på plats.

Anni Carpelan

Chef hållbar utveckling på Fastighetsägarna Stockholm

Fastighetsägarna är en branschorganisation med cirka 15 000 fastighetsföretag och bostadsrättsföreningar som medlemmar. Organisationen arbetar för en hållbar och fungerande fastighetsmarknad. Deras uppdrag är att förbättra villkoren för fastighetsföretagandet i landet, så att bostads- och lokalmarknaden kan utvecklas.

Hur skulle du beskriva problemet med plast till energiåtervinning?

Det är tydligt att vi inom fastighetsbranschen inte har full koll på detta. Här behöver vi lära oss mer om hur fjärrvärmebolagen jobbar med frågan och vad plast i avfallet innebär i form av utsläpp och negativ klimatpåverkan. Det är helt enkelt inte självklart att alla vet att detta är ett problem. Här är det också viktigt att ha rätt fakta i dessa frågor, för det finns både myter och åsikter om plast.

På vilket sätt är plast till energiåtervinning ett problem hos era medlemmar?

Svårigheten är att det saknas information om konsumtionens påverkan vad gäller plast till energiåtervinning. Den behöver öka och bli tydligare. Samtidigt finns det ett stort engagemang i såväl avfallsfrågor som klimat- och miljöfrågor hos fastighetsägare och hyresgäster, så här finns ett gap som vi kan hjälpa till att fylla genom att tillhandahålla mer information. Inom det kommersiella beståndet är miljö- och klimatfrågorna ofta högt upp på agendan hos de företag som hyr lokaler. Det är en viktig del av deras hållbarhetsarbete, så där ställs ofta krav på fastighetsägaren att tillhandahålla ändamålsenlig avfallshantering.

Vad gör ni idag för att minska problemet?

Hos våra medlemmar handlar det om att påverka dem som bor i och brukar fastigheten. Här är informationsmaterial och kommunikation viktigt och att vi som branschorganisation för en dialog med våra medlemmar där vi stöttar dem i arbetet med att öka andelen sorterat avfall så att plasten hamnar i rätt fraktion. Här finns också en drivkraft i att kostnaderna för avfallshantering kan minska i takt med att det utsorterade avfallet ökar.

Vilken roll spelar fastighetsägare?

Fastighetsägare spelar en jätteviktig roll här. De är nära sina kunder, som bor och verkar i fastigheterna, och kan via sina kanaler nå dem med viktiga budskap och relevant kunskap. Men det måste också finnas förutsättningar för fastighetsägare att erbjuda ändamålsenlig avfallshantering och där vet vi att det finns ett stort antal som idag inte kan det. Här är det därför viktigt att även kommunerna arbetar för att förenkla för fastighetsägare och stadens invånare att kunna göra rätt.

Vad kan ni göra mer?

Vi som branschorganisation har en roll i att vägleda och stötta fastighetsägare och påverka samhället i en hållbar riktning. Om vi lyfter fram dem som lyckas och bidrar med goda exempel i branschen kan vi med hjälp av fakta och inspiration få fler att jobba mot samma mål – att minska plastavfallet.

VÄRMEMARKNAD SVERIGE, ETAPP 4

Värmemarknad Sverige är ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt, lett av Profu, som utforskar hur värme- och kylmarknaden och dess aktörer tillsammans kan bidra till ett resurseffektivt, flexibelt och robust energisystem. Den pågående etappen är nummer fyra i ordningen och har sin utgångspunkt i att uppvärmningssektorn ska vara fossilfri år 2030 och en kolsänka 2045. Genom att ta ett helhetsgrepp på värme- och kylafrågorna och involvera alla berörda aktörsgrupper kan nya utmaningar och utvecklingsvägar

identifieras och analyseras och kunskapen kan spridas brett inom sektorn. Systemperspektiv, resurseffektivitet och samspel står i fokus.

Knappt 40 organisationer, vilka representerar kunder, teknikleverantörer, energibolag, branschorganisationer och myndigheter, medverkar i den pågående etappen. Energimyndigheten är en av finansiärerna.

Läs mer på
www.varmemarknad.se